

Inleiding

Austerlitz dankt zijn ontstaan aan de legering, op de heide even ten oosten van Zeist, van ongeveer 18.000 Bataafse en Franse manschappen onder leiding van de Franse generaal Auguste Frédéric Louis Viesse de Marmont in 1804. De neringdoenden die werden aangetrokken door het kamp en zich in de omgeving vestigden, kunnen worden beschouwd als de eerste inwoners van Austerlitz. Maar waaraan hebben wij de komst van Generaal De Marmont te danken? We moeten dan terug naar het eind van de 17^e eeuw. Het is allemaal begonnen in 1661 toen Lodewijk de XIV koning van Frankrijk werd.

Frankrijk van 1661 tot 1813 (de Franse revolutie)

De Franse koningen van 1661 tot 1793

Het gaat te ver voor dit onderdeel van de website om het hele verloop van de geschiedenis vanaf dat moment en de komst van De Marmont uitvoerig te beschrijven, te meer omdat dit in andere publicaties ook is te vinden. Daarom wordt volstaan met een samenvatting van belangrijke gebeurtenissen die hebben geleid naar de Franse tijd in Nederland en het ontstaan van Austerlitz. Koning Lodewijk de XIV hield er een luxe levensstijl op na, met als hoogtepunt de bouw van zijn paleis in Versailles, 25 km van Parijs. Om zijn macht te tonen voerde de koning ook veel oorlogen die, met zijn luxe levensstijl, veel geld kostten. Geld dat door hoge belastingen moest worden opgebracht. Bij de volgende koningen, Lodewijk de XV (1715-1774) en Lodewijk de XVI (1774-1793) werd het niet anders, met het gevolg dat de bevolking van Frankrijk steeds ontevredener werd. Tijdens het bewind van Lodewijk de XVI raakte de schatkist zelfs leeg en zijn minister stelde de koning voor om met een paar vooraanstaande burgers hiervoor een oplossing te zoeken. De vooraanstaande burgers (afgevaardigden) namen echter geen genoegen met de bereikte resultaten en na dapper volhouden werd uiteindelijk besloten een grondwet te maken waarin de rechten van het volk geregeld zijn en werd ook besloten de stemming per stand (3 waren er) af te schaffen. Een slechte oogst, waardoor het brood bijna onbetaalbaar werd en de wil van de Koning om Zwitserse en Duitse huurotroepen op het ongehoorzame volk af te sturen, zorgden voor de nodige onrust in Parijs. De bevolking wilde zich tegen de huurotroepen bewapenen en vond geweren en kogels in de opslagplaats van het militair ziekenhuis. In de gevangenis Bastille lag het nodige buskruit en op **14 juli 1789** werd het fort bestormd door de bevolking, waarbij alle bewakers werden gedood. Ook in andere steden en op het platteland ontstond opstand. Voor de boeren was de (belasting) maat vol en zij trokken naar de huizen van de grootgrondbezitters, staken eigendomsbewijzen in brand en enkele landgoederen moesten het ontgelden. In oktober 1789 was het weer zo ver dat er nauwelijks voedsel was te krijgen. De Parijse vrouwen sloten zich aan bij de opstandelingen, drongen het paleis van de koning binnen en plunderden de kamer van diens in weelde levende vrouw. De koning verhuisde naar het paleis van de Tuilerieën. Omdat de schatkist nog steeds leeg bleef, besloten de afgevaardigden alle bezittingen van de kerk af te nemen en te verkopen. De koning was het hier niet mee eens en probeerde met een vluchtpoging de hulp van buitenlandse koningen en edelen te krijgen om weer de baas te worden in Frankrijk. De vluchtpoging (21 juni 1791) mislukte echter en de koning werd nu als verrader beschouwd. Inmiddels was de grondwet bijna klaar. De volksvertegenwoordigers maakten de wetten, de wetten werden uitgevoerd door de koning en zijn ministers. Uiteindelijk leek het volk dus de baas, maar van de 24 miljoen Fransen mochten alleen 4 miljoen rijke burgers stemmen. De koning beloofde wel dat hij zich altijd aan de grondwet zou houden. De rijken vonden het prima zo, maar de overige burgers waren nog niet tevreden. Zij vonden dat alle burgers mee moesten konden praten in het bestuur en dat de rijkdom beter verdeeld moest worden. Ook veel rijken (Jakobijnen) waren die mening toegedaan. Er was daarnaast een groep rijken (Girondijnen) die vonden dat de rijkdommen bij hen moesten blijven, maar dat wel in de omringende landen van Frankrijk de macht van de koningshuizen ingeperkt moest worden. Het gevolg hiervan

was, met goedkeuring van de koning, een oorlogsverklaring (1792) van Oostenrijk en Pruisen aan Frankrijk. Het volk zag dit nogmaals als een verraad van de koning. Deze werd afgezet en Frankrijk was op 21 september 1792 een republiek. Op 21 januari 1793 werd koning Lodewijk de XVI onthoofd.

Het volk aan de macht in Frankrijk 1793 tot 1804

Even leek het erop dat de Jakobijnen (vrijheid en gelijkheid voor iedereen) de macht in Frankrijk zouden krijgen. Zij verdreven de Oostenrijkers en Pruisen, maar oefenden daarna een soort schrikbewind uit om hun idealen te verwezenlijken. Dit bewind eindigde op 27 juli 1794 met de onthoofding van leider Robespierre. De Girondijnen grepen nu de macht, maar de situatie werd niet veel beter. Veel edelen en geestelijken keerden terug naar Frankrijk en die vonden zelfs dat er weer een koning moest komen. Het volk werd opgestoot tegen de regering en hogere broodprijzen en hongerlijden waren genoeg om een opstand te ontketenen. Op 5 oktober 1795 trokken duizenden gewapende Parijzenaars naar de Tuilerieën met de leuze "Weg met de regering". Een troepenmacht joeg de opstandelingen op de vlucht. Aan het hoofd van die troepenmacht stond officier **Napoleon Bonaparte**, een officier die het bevel gaf met kanonnen op zijn eigen volk te schieten. Als beloning voor zijn optreden werd hij bevorderd tot generaal. De nieuwe generaal bleek een uitstekend veldheer. Hij verdreef de Oostenrijkers uit Noord-Italië en wist zelfs tot Wenen op te rukken. De Oostenrijkse keizer sloot snel vrede.

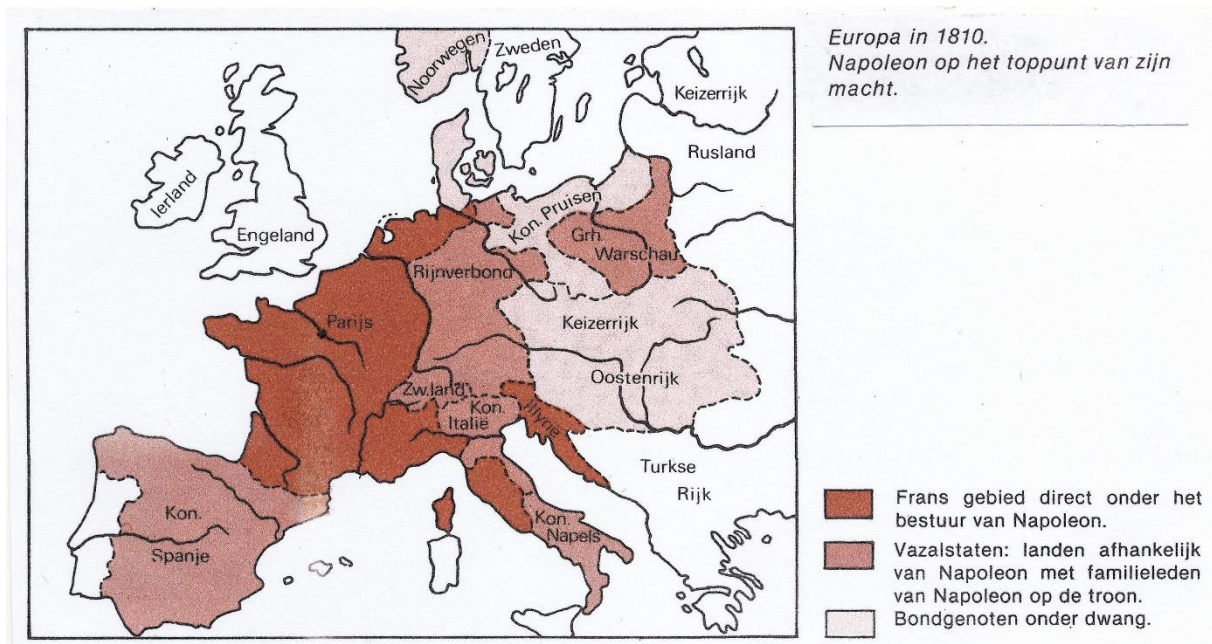
In Frankrijk zelf bleef het onder de Girondijnen onrustig. De bestuurders waren meer op hun eigen voordeel uit dan dat van de burgers. Dat was de aanleiding om Napoleon te vragen de orde te herstellen. Die deed dat maar al te graag. Er kwam, met behulp van hem gunstig gestemde afgevaardigden en familieleden, een andere bestuursvorm, 3 consuls, waarvan Napoleon er 1 van was. Na een paar weken werden er 2 consuls naar huis gestuurd en bleef Napoleon alleen over. Op 2 december 1804 kroonde Napoleon zichzelf tot keizer.

Napoleon aan de macht in Frankrijk 1804-1815

Bijna twaalf jaar nadat de koning was gedood had Frankrijk weer een alleenheerser. Toch was de revolutie niet voor niets geweest, want Napoleon hield veel van wat was bereikt in stand. Vrijheid van godsdienst, afschaffing van standen, geen belastingvoordeel voor edelen en geestelijken, iedereen gelijk voor de wet, onteigening van bezittingen van geestelijken en wettelijk geregelde hoogte van de belasting. Verder zorgde hij voor betere rechtspraak, betere wegen en meer veiligheid. Hij deed alles om Frankrijk sterk en welvarend te maken.

Van onbeperkte vrijheid was echter geen sprake. Zijn wil was wet. Toen in Frankrijk alles naar zijn zin was geregeld, richtte Napoleon zich op het buitenland, want had hij van de revolutie niet een oorlog geërfd tegen de Oostenrijkers, Pruisen en Engelsen? Enthousiast zette hij deze oorlog voort en met succes. Hij haalde de ene overwinning na de andere. Een van die overwinningen was de slag bij **Austerlitz** (nu Slavkov u Brna in het huidige Tsjechië) op 2 december 1805. In 1810 stond hij op het toppunt van zijn macht.

Uiteindelijk liep het mis. In 1812 verloor hij bijna zijn hele legermacht bij de veldtocht naar Rusland. Daarna werd hij met een nieuw opgetrommeld leger nog een keer verslagen bij Leipzig (1813) en definitief in 1815 bij Waterloo. Hij werd verbannen naar Sint-Helena waar hij op 51 jarige leeftijd in 1821 stierf. Intussen (1814) was Lodewijk XVIII, een broer van Lodewijk XVI, aan de macht gekomen. Was de Franse revolutie voor niets geweest? Al zou het nog tientallen jaren duren, de ideeën achter de revolutie hebben uiteindelijk toch gewonnen.

Nederland van 1650 tot 1813

Stadhouder tijdperk tot 1785

Hoe verging het die tijd in Nederland? In de tijd van Lodewijk de XIV werd Nederland bestuurd door stadhouder Willem III (1650-1702). Stadhouder was de titel van een van de belangrijkste functionarissen in de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. De Republiek was in 1588 ontstaan en bestond uit acht soevereine staten: Groningen, Friesland, Overijssel, Gelderland, Utrecht, Holland, Zeeland, en Drenthe. Elke staat bestuurdde het eigen gebied. Vertegenwoordigers van zeven staten (Drenthe viel hierbuiten) stuurden hun vertegenwoordigers naar de Staten-Generaal in Den Haag. De stadhouderperiode werd ingeluid door Willem van Oranje (1533-1584), ook wel de vader des vaderlands genoemd. Willem van Oranje (Willem de Zwijger) leidde de opstand tegen de Spaanse machthebbers in de 16e eeuw. Vreemd genoeg werden de ontwikkelingen tijdens de Franse revolutie niet zozeer bepaald door wat er in Frankrijk voorviel, maar meer door de gebeurtenissen in Amerika. De Amerikaanse Onafhankelijkheidsoorlog (1775-1783) was de oorlog tussen Groot-Brittannië en de koloniën die later de Verenigde Staten zouden worden. Die oorlog was een onderdeel van de Amerikaanse Revolutie en resulteerde in de onafhankelijkheid van de Verenigde Staten met als resultaat een door het volk gekozen regering en president. Het stadhoudertijdperk in de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden kenmerkte zich tot dan door versterkte verhoudingen door het regentendom, waarbij een beperkt aantal rijke families de lakens uit deelde. Als weerslag op de gebeurtenissen in Amerika wilden burgers in de Republiek ook meetellen. Ze noemden zich geen Girondijnen of Jakobijnen maar Patriotten. In dezelfde tijd ging het economisch slecht en was er veel armoede, terwijl een kleine groep bevoorrechten in weelde baadde. Door slechte verhoudingen brak in 1780 bovendien een oorlog uit met de Engelsen die tot 1784 duurde. Tijdens die oorlog was Willem V stadhouder (1766-1795). Hij bezat niet de capaciteiten om krachtadig op te treden en in latere oorlogen slaagden de Engelsen erin om gemakkelijk onze koloniën te annexeren. Er ontstonden spanningen tussen de oranje aanhangers en de patriotten. Vroedschappen (gemeentebesturen) kregen tegelijkertijd genoeg van de vergaande bevoegdheid van stadhouders om leden van de vroedschap te benoemen. Pruisen kwam de stadhouder te hulp (Willem V was gehuwd met Wilhelmina van Pruisen), waardoor veel patriotten in 1787, met meeneming van hun bezittingen naar het buitenland vluchtten. De rust leek te zijn hersteld.

Franse inval 1795 tot 1803

Acht jaar later kreeg de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden echter te maken met de oorlogen van Napoleon. In 1795 trok generaal Pichegru met 72.000 man Holland binnen. De generaal werd vergezeld door een naar Frankrijk gevluchte Hollandse patriot Herman Willem Daendels. Hij was in Frankrijk medeoprichter van het "Bataafse legioen". Op 16 juni 1795 bereikten de Fransen Utrecht. De ineenstorting van het oude regentengezag was nog een kwestie van tijd. Daendels proclameerde dat de Fransen het volk niet als overwinnaar wil onderwerpen, maar zich nu moet zien als een vrij volk dat zich aan moet sluiten bij de (vrije) Fransen. Willem V week uit naar Engeland en Daendels werd opperbevelhebber van het Bataafse leger. Ons land moest een Frans leger van 25.000 militairen dulden en betalen. Hulp aan de Franse troepen werd gepropageerd. In 1803 was het Franse expeditieleger 18.000 man sterk, de kosten hiervan voor de Bataafse Republiek, zoals ons land nu werd genoemd, werden dus wat minder, maar de Republiek moest van Napoleon ook nog een eigen leger van 18.000 man opbouwen om mee te kunnen helpen met een invasie in Engeland. In 1795 werd "afgesproken" dat de opperbevelhebber van de gezamenlijke troepen een Fransman zou zijn. De opperbevelhebber, Général en Chef, werd de jonge Franse generaal Auguste Frédéric Louis Viesse **de Marmont**. Op 29 januari 1804 werd hij daartoe door Napoleon benoemd. Zijn rang van generaal had De Marmont o.a. te danken aan zijn heldhaftig optreden tijdens de veldtocht naar Egypte waar hij samen met Napoleon nabij Alexandrië een Engels – Turks leger van 15.000 bestreed.

Ontstaan kamp tussen Driebergen en Zeist 1804 (Camp d' Utrecht)

De Marmont vestigde zijn hoofdkwartier, vanwege de centrale ligging, in Utrecht. Inmiddels was de, in Brussel geboren, luitenant-generaal Dumonceau commandant van het Bataafse leger geworden. De aanwezigheid van de Fransen bleek echter al vanaf 1803 iets geheel anders in te houden dan een nieuwe vrijheid, gelijkheid of broederschap. De zelfstandigheid, van de natie verdween. De Marmont ging steeds meer de dienst uitmaken en al snel was er maar één persoon die de leiding had en niemand durfde zich tegen hem te verzetten. Hij eiste voor zichzelf een paleisachtig onderkomen in Utrecht. Zijn soldaten (5.000 man) werden zonder enige vergoeding ingekwartierd bij de Utrechtse bevolking. Het maakte o.a. de Fransen niet geliefd bij de bevolking. Door de inkwartiering zaten de soldaten verspreid en oefenen was niet mogelijk. Als de inscheping (voor de invasie van Engeland) niet binnen een maand zal plaatsvinden vond De Marmont dat het beter zou zijn de troepen te verenigen en een kamp op te richten op de vlakten rond Utrecht. De Bataafse regering moest voor dit kamp kosteloos goederen en tenten leveren. De keus van De Marmont viel op de heide tussen Driebergen en Zeist. Van de eigendomsverhoudingen trok De Marmont zich niets aan. De grenzen van het kamp kwamen ongeveer te liggen op de huidige weg langs de Leusderheide, op het huidige tracé van de gasleiding door het Noordhout, op een stukje Arnhemse Bovenweg, vanaf de Horstlaan tot de Heidetuin, op de huidige Jagersingel en op de huidige Prof. Lorentzlaan.

In mei 1804 werd begonnen met het graven van waterputten. Nadat de bevoorrading was geregeld, waarbij Petrus Jodocus van Oosthuysen een grote rol speelde, betrokken de soldaten het kamp. Op 30 juni, 1 en 2 juli 1804 arriveerde als eerste de 1^e Franse divisie onder leiding van generaal Emmanuel Boudet. De 2^e Franse divisie, onder generaal Grouchy volgde op 3 en 4 juli. Als laatsten arriveerden op 9 juli acht Bataafse bataljons onder luitenant-generaal Dumonceau.

Het aantal soldaten in het kamp bedroeg ongeveer 12.000 Fransen en 6.000 Bataven. Als vrouwen (o.a. van gehuwde soldaten) en kinderen worden meegerekend, zal de bezetting tot maximaal 20.000 mensen gegroeid kunnen zijn. Ondanks slecht weer, vele zieken en haperende bevoorrading, hield De Marmont op 14 juli 1804 met 10.000 manschappen grote militaire manoeuvres in het noordelijk gedeelte van het kamp en zelfs daarbuiten (op de huidige Leusderheide). De Bataafse regering werd uitgenodigd dit schouwspel te bewonderen. Sinds de Bataafse Republiek een bijwagen was geworden van Frankrijk werd de 14 juli meegevierd. Vele nieuwsgierigen kwamen kijken naar het schouwspel.

Op 2 augustus 1804 was het kamp compleet. Het kamp bestond uit onafzienbare rijen tenten over een lengte van 3 kilometer. Soldaten en korporaals in de eerste (vanaf het noorden gezien) 5 rijen,

dan de keukens (plaggenhutten) en daarachter de tenten van de officieren. Op 7 februari 1805 was een kaart van het kamp gereedgekomen. Een reconstructie van deze kaart op transparant papier, met daaronder de huidige topografische kaart van Austerlitz, is te zien bij werkgroep lid Bert van Ginkel. Zoals op de kaart is te lezen heeft het kamp de naam "Camp d'Utrecht" (verder te noemen "het kamp") gekregen.

Oprichten gedenkteken (Pyramide) 1804

Door de oefeningen kon De Marmont in oktober 1804 spreken over uitstekende manschappen. De Marmont wilde, nadat de troepen de hoogste graad van geoefendheid hadden bereikt, deze op en andere wijze bezighouden. Het werd de oprichting van een gedenkteken om het kamp te herinneren en de overwinningen van Frankrijk te vereeuwigen. Op 10 september 1804 werd begonnen met de oprichting van een aardwerk in de vorm van een pyramide. Op 7 oktober was het grondwerk klaar. Op 12 oktober werd het monument feestelijk ingewijd. Pas op 16 april 1805 kocht De Marmont de gronden onder het gedenkteken van Jan Hermsen van Ginkel en werd daarmee tot 1816 eigenaar van het gedenkteken. In dat jaar verkocht hij de grond aan de familie Van Asch van Wijk.

Komst van burgers bij het kamp 1804

De bevoorrading bleef problemen geven, mede doordat steeds meer burgers bij het kamp neerstreken. Zij waren door De Marmont door middel van advertenties opgeroepen zich hier te vestigen. Huizen waren er niet, dus bouwden ze zelf primitieve onderkomens van hout en heideplaggen. De Marmont wees achter elke divisie een plek aan waar ze zich mochten vestigen. De eerste inwoners van wat later **Austerlitz** werd zijn gearriveerd! Handelaren van elders konden hun waren aan de man brengen op een daarvoor aangewezen plaats, dezelfde plaats waar nu het Dorpsplein is.

Het kamp 1805

Met de winter in aantocht was De Marmont genoodzaakt het kamp op te doeken en de soldaten weer in te kwartieren bij burgers of terug te laten keren naar hun garnizoen. Er bleven 560 manschappen voor de bewaking.

In mei 1805 was het weer zover. De manschappen moesten weer naar de heide tussen Zeist en Driebergen en naar plaatsen in de buurt. De tenten werden zoveel mogelijk vervangen door barakken. De uiteindelijke bezetting bedroeg dit keer 12.875 Fransen en 6.000 Bataven inclusief vrouwen en kinderen van gehuwden. Op 7 juni 1805 kreeg De Marmont van Napoleon bericht dat hij alle voorbereidingen voor een inscheeping moest treffen, een paar weken later gevolgd door een bericht dat dat de grote troepenmacht op 27 juli aan boord in Den Helder moest zijn. Op 16 juli werd de laatste manoeuvre onder grote publieke belangstelling gehouden. Voor bewaking van het kamp bleven 357 manschappen achter.

Napoleons invasieplannen werden onverwacht afgebroken. Engeland had een bondgenootschap afgesloten met Rusland en Oostenrijk. Napoleon moest nu zijn aandacht op Oostenrijk en Rusland richten. De troepen werden de eerste drie dagen van september ontscheept en hebben enkele dagen daarna nog eenmaal overnacht in het kamp. Vanuit het kamp ging het richting Mainz. In die regio zou Napoleon 300.000 soldaten samentrekken. De periode De Marmont in de Bataafse Republiek was hiermee afgesloten.

Burgers bij het kamp 1805

Omdat de burgers in 1804 door De Marmont achter iedere divisie een plek aangewezen hadden gekregen, waren er drie concentraties van burgers ontstaan die zelf hun onderkomens (plaggehutten) hadden gebouwd. De gehuchten werden Petitville in het westen, Mormontville in het midden en Bois-en-Ville in het oosten. Nu het kamp was verlaten was er voor de inwoners van de drie nederzettingen bij het kamp niets meer te verdienen. Een aantal marketenters verliet het kamp, een aantal bleef. Degene die overbleven stond een armoedig bestaan te wachten en een enkeling

verviel daardoor tot diefstal. Kampcommandant Aimé moest diefstal uit het kamp verhinderen. De overgebleven bewoners kregen een identiteitskaart. Elk gehucht kreeg een Commissaris van politie. In december 1805 woonden in Petitville 13 alleenstaanden of gezinnen, in Marmontville 23 en in Bois-en-ville 35.

Aan- aftreden koning Lodewijk Napoleon 1806-1810

Omdat Napoleon maar geen einde kon maken aan de smokkelhandel van de Bataafse Republiek met Engeland maakte hij een einde aan de Bataafse regering en stelde zijn broer Lodewijk Napoleon op 6 juni 1806 aan als koning van Holland. Dit was mede mogelijk omdat door het overlijden van stadhouder Willem V op 9 april en omdat zijn zoon Willem Frederik afstand had gedaan van zijn rechten, niemand Napoleon meer in de weg stond. Koning Lodewijk Napoleon wilde een goede koning zijn voor de Hollanders, terwijl Napoleon hem slechts beschouwde als afgevaardigde van Frankrijk. Koning Lodewijk kwam hierdoor regelmatig in conflict met zijn broer Napoleon. Uiteindelijk leidde dit tot zijn aftreden op 1 juli 1810. Op 9 juli werd Holland ingelijfd bij Frankrijk.

Het kamp 1806

Begin 1806 werd het kamp betrokken door slechts 400 manschappen later aangevuld met een bataljon, maar dat stond in geen verhouding tot de aantallen in 1804. Te weinig voor de bewoners van de drie dorpen om van te leven met nog meer misdaden tot gevolg. Kampcommandant Barré klaagde hierover bij de generale staf van Koning Lodewijk Napoleon.

Naar aanleiding van de klachten en het uitblijven van soldaten voor het kamp werd er zelfs even gedacht aan afbreken. Dat bleek toch niet nodig want Napoleon schreef aan zijn broer dat er binnen afzienbare tijd Hollandse troepen (ca. 20.000 man) gelegerd moesten worden. Het ongezonde westelijk gedeelte van het kamp werd wel afgebroken.

In oktober 1806 kreeg het kamp inderdaad weer manschappen te huisvesten, zelfs Dumonceau keerde weer terug, maar de soldaten verdwenen weer even snel als ze waren gekomen. Napoleon had ze nodig voor zijn veldslagen. In het kamp bleven wel bewakers en ambachtslieden om het kamp te onderhouden. In de winter 1806-1807 waren er nog maar 6 officieren en 137 manschappen in het kamp voor bewaking en onderhoud.

Naamgeving Austerlitz 1806

Lodewijk Napoleon besloot de drie gehuchten samen te voegen tot een stad. Dit besluit viel op 17 augustus 1806 en de stad kreeg van Lodewijk Napoleon de naam **"Austerlitz"** ter ere van de overwinning van zijn broer bij Austerlitz. Lodewijk Napoleon bepaalde verder dat er altijd een garnizoen in het kamp moest zijn voor bewaking en onderhoud van zowel het kamp als het gedenkteken dat op 17 augustus ook de naam Austerlitz kreeg toegevoegd. Hij bepaalde ook dat de stad Austerlitz een commandant kreeg met de titel van gouverneur. Op 13 september 1806 werd Etienne de Pineda gouverneur van Austerlitz, die op zijn beurt op 11 december Samuël Boas als voorlopig secretaris aanstelde.

Koning Lodewijk Napoleon meende het goed met de Austerlitzers. In december 1806 zorgde hij ervoor dat Austerlitzers grond met of zonder hut in eigendom verkregen. Ondertussen boog een departementale commissie zich over de opdracht hoe van Austerlitz (417 inwoners) een stad te maken. Er werd zelf gedacht aan een kanaal met 5 sluizen van Odijk naar Austerlitz.

Het kamp 1807

In februari 1807 was het kamp weer zo ver opgeknapt dat er 7 generaals-, 171 officiers- en 436 soldatenbarakken klaar waren voor ingebruikname. Er waren wel plannen om ongeveer 9.000 manschappen in de zomer van 1807 te legeren, maar het grootste aantal werd gehaald, toen op de 17^e augustus 1.400 jagers, ongeveer 1.400 huzaren en een compagnie (100-150 man) artilleristen. Op 2 september 1807 werd de verjaardag van de koning nog in het kamp met manoeuvres en vuurwerk gevierd. Medio oktober werden de manschappen teruggeroepen en bleven 50 bewakers achter.

Daarmee was het definitieve einde van het kamp ingeluid. Het kamp raakte tegelijkertijd door ongebruik en slecht weer in verval. Door twee zware stormen eind 1807 waaiden barakken om of werden zwaar beschadigd. Op 10 december 1807 had de minister van oorlog al bepaald dat er niet gerepareerd zou worden!

Austerlitz 1807

Ondertussen ging het omvormen van Austerlitz naar stad verder en in november 1807 waren de Petitvillers, met hun 29 hutten, al over. Bois-en-ville stonden 67 particuliere barakken/hutten. Helaas op 31 december 1807 liet de minister van Binnenlandse zaken weten dat het stichten van een stad moeilijk, zo niet onmogelijk zal zijn. Op dat moment had Austerlitz nog maar 254 inwoners.

Het kamp 1808

Bij een storm op 6 februari 1808 waren elf barakken ingestort. Even later door zware sneeuwval en opvolgende dooi bezweken twee en twintig barakken koning Lodewijk Napoleon gaf begin januari de minister van Oorlog te onderzoeken of in het kamp gemetselde onderkomens gebouwd kunnen worden voor het legeren van 10.000 manschappen. De conclusie van de minister was dat het te lang zou duren en tenten voor een tijdelijk gebruikt kamp goedkoper zijn. Op 25 februari vulde de koninklijke Garde, samen met een garnizoen uit Amersfoort, het kamp. De koning kwam de troepen inspecteren. Zou het dan toch nog goed komen. Nee, de troepen keerden direct na het bezoek van de koning terug naar waar zij vandaan kwamen. De wens van Lodewijk Napoleon om door het bouwen van één gemetselde barak met dakpannen de kosten te kunnen bepalen werd ook niet uitgevoerd. Op 5 en 6 mei gingen de barakken in de verkoop. Binnen 14 dagen na aankoop moest de koper zijn barak verwijderen. Niet alles werd direct verkocht. De verkoop van de laatste restanten werd pas in september 1808 aangekondigd.

Austerlitz 1808

Voor de inwoners van Austerlitz was er niets te verdienen aan het kamp. Bonnen, afgegeven door De Pineda, moesten ervoor zorgen dat er brood op de plank kon komen. Een nederzetting van 228 (in juli 1808 nog 250) inwoners werd zonder werk en zonder alles achtergelaten.

Het kamp 1809

De laatste aantekeningen over het kamp gaan in februari 1809 over lakens voor een handvol soldaten.

Austerlitz 1809

Omdat het kamp niet meer bestond, kreeg De Pineda in 1809 toestemming de gronden onder de voormalige eerste divisie in vijftien gelijke delen te verkavelen. Nu het kamp opgeheven was, zag Emanuële Boas geen toekomst meer voor hem in Austerlitz. Hij diende op 8 oktober 1809 zijn ontslag in en Heckmeijer, procureur en koninklijk notaris, zijn opvolger.

Austerlitz 1810

Medio 1810 werd het ambt van Heckmeijer weer opgeheven. D aarvoor, op 1 januari 1810, was de functie van De Pineda al opgeheven. Lodewijk Napoleon zag nu ook geen toekomst meer voor Austerlitz en op 9 juni 1810 was hij zo ver dat hij Austerlitz wenste te verenigen met een andere gemeente.

Austerlitz 1811

Lodewijk Napoleon was geen koning van Holland meer en Holland was ingelijfd bij Frankrijk en werd bestuurd door een (Franse) stadhouder-prins. Het was Napoleon zelf die op 21 oktober bepaalde dat Austerlitz op 1 januari 1812 bij Zeist gaat behoren. Zeist kreeg er 235 inwoners bij. Tot in 1813 werkte De Pineda nog lopende zaken af. In 1813 eindigde ook de Franse tijd voor Holland toen

Napoleon werd verslagen bij Leipzig. De oudste zoon van Willem V keerde op 30 november 1813 terug naar Nederland. Na het Congres van Wenen werd hij in 1815 als Willem I uitgeroepen tot koning der Nederlanden.

Bron:

- Op zoek naar het verleden, ISBN 978 90 01 37669 X, Wolters Noordhoff, M.C.J. Heijligers, K. de Lange, F.G.J. Overtoom;
- (1804 – 1811) Austerlitz Pyramide, Frans-Bataafs Kamp en Dorp, Stichting Kleine geschiedenis van de heuvelrug, Rutger Loenen.